

DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ
ET SANCTO LUCE ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA,
CARDINALITIUS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA
IN SCHOLIS MEDICORUM, DIE JOVIS XXI. MARTII.

M. LUDOVICO GAYANT, Doctore Medico, Regis ordinario, Præside.

An à frequentiori potu Café vita brevior?

POSITA sanctorianæ transpirationis lege, patet quomodo per internas externasque causas dissilant corpora. Quidquid autem ex hoc effluxu decedit substantiæ corporis viventis, sive solidæ, sive fluidæ, id omne per esculenta & potulenta utrumque reficitur. Perennis hæc est alimentis necessitas ad vitæ conservationem, molisque corporis incrementum. Æqua verò & conveniens naturæ debet esse alimentum copia, hæc legitima est via, qua pervenire licet ad metam, seu longævitatem. Sat habet natura exempta fame & siti. Sic contenta est aliquando, repletur nunquam: sed ipsam non expletur naturæ & voluptatis desideria. Care ergo ne te ludat incautum & dendi bibendique libido, quæ confinia sanitatis & repletionis confundit. Illa quidem secura est & ærumnis vacua, hæc infida & penitentia plena. Necessariis levatur natura, gravatur superfluis. Hæc tanti penduntur ad perniciem, quanti emittuntur ad delicias. Ingeniosa gula ita sitire & esurire didicit, ut vit totus ipsi sufficiat orbis. Nihil est cui parcat. Nam domestica sœvit in animalia, feras per lucos & sylvas prosequitur; avibus retia tendit: pisces in ipso Thetidis gremio fallit. Quidquid sponte, quidquid sollicitata profert humus mater, quæ etiam viscera scindunt delicatiora, id omne depopulatur, & in alimentum sumit: imò eo dementiæ ventum est, ut coctam terram dentibus atterant & vorent. At quid hæc omnia ad vitam longam, nisi offendicula & cotes parcarum forcipibus accendens idonei?

ALIMENTI nomine intelligitur id, quod reparat corporis animati partes solidas & fluidas, restaurare ac augere valet, & in illarum substantiam facessere. Pars illa alimenti solidior quæ ritè subacta instaurandis solidis partibus dicatur, cibum nuncupant; quod ad sui per totum corpus distributionem vehiculo eger, sive potu. Is corpus est liquidum, fluidum, extinguende sitis, calri temperando, subigendis solvendisque, fermentationis ope, in ventriculo cibus inferviens; qui humidarum partium in corpore iacturam reparat, & concocti alimenti distributionem promovet, actionis salium corporis fermenta constituentium authopræcipuus. Quippe qui illa soluta teneat. Hinc animantibus cunctis à naturæ potus desiderium. Dum autem ista efficit potus, humores, quin & corpus ipsum variè afficit, diversimodèque alterat; adeoque quo simplicior fuerit, eo præstantiores futurum planè constat. Ubivis & cuique sua offert ubera tellus, quorum liquor, aqua scilicet potum præstis temporibus, non animalibus tantum, sed & homini etiam subministravit. Hæc, si hydropotus fides, longioris ævi author est. Idè cecinit Pindarus *Ἀέρος γὰρ ὕδωρ*. Quod vix nutriat aqua, hydropotarum spondet voracitas, referente Hippocrate *ὕδωρ βίβω*. Atamen votis omnibus respondet, cujus satietatem non secus ac vini respuit natura. Et senim pharmacum sit vinum, cor lætificans; illudque ad sidera tollant Baccho devoti, cujus vi animam in ipso corpore conturbare amant; nisi moderatus sit illius usus, venenum fit, dum sitim accendit, auctà bibendi aviditate. Si mero uteris, venaeculum fit. Exulenter externa, quæ toxica sunt, lauponum avaritia, perfidiaque, vel malefana bibendi cacoethe Jactet Neutritha nobiles suas vappas, pomacea citò accenscentia, cruditates altitaur: Mucosam & lentescemtem cerevisiam tumidi bibant Belge, quæcivas invidit natura, viscera sutorrent spirituosus & ardentibus aquis, quos non terret vita brevior, solis profuturæ gelidis uris ad depellendum frigus accolis. Gelidas glaciæque potent aquas calidarum regionum habitatores: Chocولات hauriant invita Venere, & irato cupidine nati; Thè infusum forbillent, quæcivas faciliora naturæ munera: Circa Café decoctum occupentur, quos strenua exercet inertia, qui somno fatigantur longiori, aut qui crassius vescuntur cibus, cum perpetua vini abstinencia. Hæc potio sit osorum delectabilis esca, & in Thermopoliis garrientium anima. Sed qui vitam quærent diuturniorem. Sed qui vitam quærent diuturniorem, hæc omnia respiciant, vel is saltem leviter & quasi transitorie utantur. Nihil enim magis sanat, & vitæ detrahit, quam potus illi qui dum diæse corpus afficiunt, quique evolutis & nimium volatilibus principis turgidi viscera torrent, fibras crispant aut urunt, sulphura humoribus permixta evolvunt, & sui juris faciunt; sique liquores inspissant, serum ita necessariam sanguinis vehiculum dissipant, morbos eient in sanguine fermentationes, viscera infarciunt, appetentiam tollunt, coctiones impediunt præcipitatis è ventriculo citius alimentis; aliæque mala bene multa inferunt iis præsertim, qui pleniori victu utuntur, *εὐφροσύνην καὶ εὐνοίαν* assumunt alimenta sulphurebus imprægnata. Vina aut potulentorum genera alià ingerunt, alias profutura, si raro & medicaminis lege fumantur.

HUJUS generis esse artis illa opera extranea, quæ ad plures sunt, & avidius expetuntur, quò magis à diffitis prodeunt regionibus, quis inficias ibit? Licet enim nobis apposuerit natura quæcumque alimento aut remedio esse debent, non verbo, quæcumque ad conservationem nostram necessaria sunt; nullaque nobis sint aptiora iis quæ fert patria tellus, & nobis consueverunt. Atamen propria sepiissime negligunt stulti, extranearumque rerum cupidine laborantes, auræ se sic jugulant. Inter illas merces exoticas magnam sibi nomen fecit Café, nec fortè jam vulgarior ulla. Cujus adeo crevit usus, ut ferè Thermopoliarum officina ad Onopolium numerum accedant. Quantum autem noceat frequentius potata hæc nigra potio, is solus negaverit, qui naturam ejus ignorat, de effectibus, quòque quotidianam innoteceant experientia, minimè sollicitus. Is Café examini subjiciat non leguminis speciem esse deprehendens, ut somniaverunt creduli, qui pro illo cicer arietinum cum gaudio in hortis vegetasse mirabantur: sed semen exoticum arboris cussidam in Arabia felici crescentis, cujus primus mentionem fecit Alpinus sub nomine *Bun*; itaque *Bun* sive *Bun* Joannis Bauhini Café officinarum arbor est ad cerasos minores proximè accedens, cujus semen in testâ uncapifulari vel bicapifulari olivæ formam referente continetur, sex lineas longa, tres crassa. Contenta vero in capsulis femina, dura sunt, una parte convessa, alterà depressa & fuleata, colore album inter & fulcoteum dosiata, farinacei saporis & nullius fere odoris; eligatur pinguis gravilique, nec aqua madidum marinâ. Sal enim minimum satis intricata illius principia flixiora reddit. Hujus seminis vires præfecto non exigue, si medicamenti loco adhibeatur. Ne tamen panaceam credas, ut prædicat otiosa delicatularum turba. Quin imò si frequentius potetur illius decoctum, appetentiam tollit, infomnes reddit, liquores inspissat, sanguinem accendit, multaque ad vitæ nostræ detrimentum machinatur.

SEMINIS Café volatilis pars, in qua vires ejus sitæ sunt, adeo in intimâ hæret substantiâ, ut illam evolvere, nisi postquam ipsi subiecta fuerit, impossibile proferi videatur. Torrefaciendi coquendive non una methodus, nec minima laus est apud Sotiosos si ritè preparandi modum longo usu acquisiverint. Sorbitio hæc apud Turcas alioque Orientis populos, quibus vinum religio est, non jejuno propinaturo Romacho; sed placentulas ad illius forbillationem dicatas habent, cum jejunis maxime noxiarum existimant, etiam parum illorum corpora alteret, qui azyro pane, piscibus exsecatis, oleibus aliisque estafioris substantiis cibus viciantur. Hæc pigritiæ merces & otii lusus intra Claustrorum repagula jam penetravit: cujus moderatus usus quoque modo prodesse posset, si huic tantquam medicamentum tantum indulleris. Sal nimirum volatile, quò turget semen illud, spiritus excitat & commovet, qui pernicissimo motu donati somnum arcant, vigiliasque invehant, fumos à crapulâ ortos caput gravantes discutunt; adultarum autem particularum vi, quarum in eo magna copia gustu olfactuque deprehenditur, necnon feræ incognitate, dum in sanguinem, deinde in laticem infundatur nervum, atavias exciunt, fermentationesque & effervescencias ciet, assidueque tandem mobilitatis importunitate nervos vellicat, spiritibusque effusis nimum addit stimulos. Sic reflatere cerebri ductus ad solita videntur fe accingere munia, spiritus verò animales sui non levem copiam unâ cum oleosis, balsamicisque corporis humoribus avolare sinunt. Quin & maximam sanguinis portionem in serum solvant per renes amandant. Sic ergo leviam quædam præstare bona posse videtur decoctum Café, si datâ occasione propinetur ut remedium; sin verò pluries in diem gartendi tempusve terendi gratiâ, ut hodie consuevit, forbilletur; iisdem legibus quibus prodest in potantis perniciem frequentior nec indicatus vertitur usus.

DECOCTI Café forbillandi appetitus morbus quidam est mulieribus & otiosis endemius, qui si quemquam semel corripuit nulla sit medicabilis arte. Sitis est hydropis symptomati similis, nec minus inextplebilis. Quo plus potatur, eo sititur magis. Cum inter activa Café principia præcellat & dominetur alkali volatile, quò ferè unico dives est, avolatis post tollitionem phlegmate una cum sulphurum & oleosorum quibus temperabatur majore parte, alimenti vicem supplere nequit, etiam avolantes cum decocto fumo permixtas volatiles particulas ore & naribus retinere tenaveris. Sed acidum valet obtundere ventriculi fermentum, sique appetentiam tollit; parum etiam nutrit, quod pravum suppediat alimentum, terreas scilicet alkalinasque particulas ejus gravidas. Non mirum igitur si tantopere biliosis & melancholicis noceat. Hinc fortè in illo venenate qualitatibus nata suspicio, quam excusare tentat Vesslingius, & in quam tantopere invehitur, & debacchatur Duncanus. Nec timendas ejus vires, addito saccharo, ut est usus, frangere vel frænare speraveris, quin imò sic invulneræ magis, potiusque evadit nocentior. Qua arte noxas suas invehat desideras: dicta revolve. Mala tot efficit corporis liquores inspissando, dum urinam pellit ocios, transpirationem adauget, aut inutiles promovet sudores; sic infardit, quem aliter solveret, alique morbis ab inspissato sanguine ortis anam præbet. Velocis nempè acta & quasi rapta sanguinis moles compagem suam solvit per ingens intemperantem huiusmodi potum. Spiritus, quos continuâ jactatione & mobilitate fatigat, necdare nervi liquoris rore, quem dissipavit, orbat. Spiritibusque dissipatis etiam aliî frustrantur liquores, unde Café inulta indelebilis labes, quod nempe paralytism nervo inducit, sceleritatemque urique ferui sic accersit. Cum igitur pernicissimo partium acium & igneorum morbo balsamicum depopuletur humorum partem, sanguinis pretiosum absumat vehiculum, serum scilicet, non mirum si iisdem viribus quibus auxiliatur, dum modeste & pharmaci instar potatur; tot mala ob frequentiore usum perpetrare valeat. Sic vinum nutrit, & inebriat. Ignis calefacit & urit. Constat enim eos qui Café frequentius utuntur in morbos lethales incidere, tales sunt viscerum infarctus, affectus melancholici, hectice febres, aliæque innumera, à quibus jam nimum cita mors, corripuit gradum.

Ergo à frequentiori potu Café vita brevior?

Proponebat Parisiis JACOBUS-PHILIPPUS DAVIER DE BREVILLE, Parisinus, Baccalaureus Medicus, A.R. S.H. MDCCXV.

Typis J. QUILLAW, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.